

Za zadovoljevanje večine skupnostnih potreb narodu zagotavlja lastna državna oblast. Za zadovoljevanje nekaterih širših potreb, ki niso kulturno specifične, stopajo narodi v medsebojno pogodbeno povezavo, v smislu katere nastajajo skupne večnarodne zveze in ustanove, katerih pristojnosti, sestava in poslovanje se razvijajo v pogodbeno določenih okvirih.

Ciril A. Zebot

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

99 1096/1979

Novi družbeni in politični razvoj v Jugoslaviji se giblje v smeri naraščajočega pritiska za uveljavljanje izvirne suverenosti republik. Pritisk v tej smeri je zaradi izrazitih kulturnih posebnosti ter kričnega gospodarskega izkoriščanja in zaposlavljanja posebnost močan in vztrajen v Sloveniji. Ta razvoj narekuje tudi Slovincem v svetu, da podprejo novo slovensko državno in demokratično uveljavljanje.

Ciril A. Zebot

LETNIK XXVI. — VOLUME XXVI

Januar 1975

Published monthly by: Slovenian National Federation, of Canada, 646 Euclid Ave. Toronto, Ont. Canada.

Številka 1. — Number 1.

— NEWSWEEK, DEC. 2, 1974.

NE NAJAJ, AMPAK NAPREJ

Ob vsakem novem letu delamo načrte. Pogledamo sicer nazaj, da ugotovimo, kjer nas čelvelj žuli, iz napak iz preteklosti se učimo za bodočnost. Na žalost, mnogo Slovencev gleda vedno z otožnostjo le nazaj, na strašne težke dni in leta, na razočaranja, ki so za nami, ne morejo pa se znajti, da bi potegnili črto ločnico med preteklostjo in neizprosno sedanjostjo. Vso žalovanje za po bitimi žrtvami, vza zagrenjenost nad tem, kar smo nekoč bili in kar bi lahko bili, ne zaleže prav nič. Kar je za nami, je minilo za vedno. Zgodovina gre vedno naprej in se nikdar več ne povrača.

Slovenci smo! Dasi živimo raztreseno po svetu, ta misel ne sme umreti v nas niti v najtežjih časih zdomstva. Kot zavedni Slovinci, (ali smo res vsi tako zavedni), moramo misliti na dvojce: ohranjati živo slovenstvo med nami dokler se le da. Boriti se moramo za svoj obstoj in iskati pota kako ohranjati slovensko misel, slovenske vrednote, vero in jezik do skrajnih možnosti, in pa brigati se za usodo naših bratov in sestra v domovini, v nebesih pod Triglavom, v naši Sloveniji. Dokler bosta ta dva cilja v naših srcih živa in bo naša dejavnost šla navzven, izven območja domače hiše, v širšo javnost, se nam ni treba bati, da bi se izničili v ameriški topilnem loncu. Nekdo mi je lani rekel: "Zdi se, da so cerkveni krogi v Ameriki hujši topilni lonec kot pa državne oblasti". Sami smo krivi, če se damo potujčiti!

Da ohranjamo slovenstvo med nami živo, moramo si pomagati sami. Imamo sredstva: Slovensko časopisje, knjige družbe Sv. Mohorja, verske liste kakor so n. pr. Ave Maria, Božja Beseda, Kat. misijoni, slovenska družabna občila n. pr. slovenske radijske oddaje. Če so kje še slovenska društva, ohranjati jih moramo in z njimi sodelovati. Skratka: Več dejavnosti, poživljenosti in odločne volje: Ne vdajmo se. Slovenci smo in to hočemo ostati tudi v tujini. To zavest je treba vcepiti tudi mladini vse od takrat ko začne govoriti, misliti in čutiti. Ni lahko v tujem okolju, ki je materialistično, ampak kjer je dobra volja in ljubezen do slovenstva, bo uspeh.

Sleherni narod, ki kaj da na sebe, misli predvsem tudi na to, da se osamosvoji. Poglejte črne! Nekoč zapostavljeni, sužnji belcem, kateri so jih izrabljali, danes dvigajo glave. Koliko je novih črnih držav. So v začetnih težavah. Kje jih pa ni, ampak enkrat se bodo dvignili na dostojno višino. Kako je z nami Slovenci? Slovenska misel, zavest in hotenje terja popolno osamosvojitve. Pa se še najdejo ljudje, ki mislijo, da bi morda le bili boljše, če bi imeli svojo "državnost" v neki večji federativni skupnosti, n. pr. v Jugoslaviji. Navajajo, da bomo tako boljše zaščiteni pred sosedmi. Ne varajmo se! Zgodovina od 1.1918 dalje, vse do danes nas uči, da smo Slovenci napredovali zato, ker smo sami ohranjali narodne vrednote in s svojo pridnostjo in delavnostjo ustvarjali narodne dobrine. Iz Beograda je prišlo bore malo. Nasprotno, hoteli so

PETINSEDEMESETLETNICA KREDITNEGA ZADRUŽNISTVA V KANADI

Malo pred božičem leta 1900 je začela poslovati prva kreditna zadruga v Kanadi v Levisu, predmestju mesta Quebec.

Njen ustanovitelj je bil Alphonse Desjardins, ki je preučeval kreditne zadruge Evrope tako v Nemčiji (Raiffeisen, Haas in Schulz-Delitzsch) ter v Italiji (Luzzatti in Wollemborg). Nedostopnost do cenene kredita za manj premožne ni poznal samo iz osebne izkušnje, marveč tudi kot parlamentarni poročevalec (podobne izkušnje je imel Schulz-Delitzsch kot poslanec v parlamentu). S podporo duhovnikov je premagal nezaupanje ljudi in tudi strah lastne družine (dokler ni izšel prvi zakon za kreditne zadruge v Quebecu 1. 1907 je dejansko osebno odgovarjal za vsako morebitno škodo, ki bi jo kdo utrpel v poslovanju s kreditno zadrugo) in nova ustanova je kmalu pokazala blagodejne učinke za poedince, družine ter

nas jugoslovani. Isto dela danes jugokomunistični režim. Slovenci v tujini, v Slovenijo pa južnjaki. Če se danes toliko gradi v Sloveniji, je to zasloga slovenskih ljudi in ne Beograda. Večkrat me je kdo vprašal: Zakaj se pa v kraljevi Jugoslaviji ni prav nič gradilo? Zakaj smo imeli tako slabe ceste, zakaj je bila tolikšna revščina n. pr. v Halozah, v Prekmurju, v kozjanskem okraju, v Beli krajini itd. Zato, ker vse slovenske reke teko na jug, in tja je odtikal tudi slovenski davčni denar. Nazaj ga ni bilo kaj prida.

Naša osrednja točka politične in narodne opredelitve je in ostane: Slovenska suverena država. Prav take države si naj ustvarijo tudi Hrvati, Srbi, Makedonci, Črnogorci. Kot popolnoma enakopravni naj po svoji svobodni izvolitvi zastopnikov sedejo za zeleno mizo in se sporazumejo za sodelovanje, zlasti kar tiče varstva meje itd. Vsak narod kot država pa naj bo zastopan v Združenih narodih, naj sam odloča o načinu, kako bo živel, o oblikovanju svoje kulture, o socialnih problemih itd. Upam, da taka skupnost ne bo spet kaka Jugoslavija. Le kdaj bo srečalo ljudi okrog SNO zdravo, res slovensko gledanje. Doslej je vse le samo ponavljanje tega, kar je bilo 3. maja 1945 na Taboru v Ljubljani. Manjka samo še "živijo kralji!"

Utrdimo v sebi in slovenski skupnosti te ideje, Kleno, zdravo, borbeno slovenstvo za lepšo bodočnost rodne domovine. Slovenije, za ohranjanje slovenstva v zdomstvu in obliki zdrave slovenske domačnosti, farne slovenske skupnosti, v podpori slovenskih šol, v ljubezni do slovenskega tiska naj bo to časopis ali knjiga! Ravno te dni sem ponovno opazil, kako malo naši ljudje berejo in kako ničevi so izgovori!

Če bo to naš trden novoletni sklep, moja iskrena želja je, da bi bil, naj ta sklep Bog blagoslovi!

Mirko Geratič

za skupnost. Ker je bila takrat v Quebecu župnija bolj važna družbena skupnost kot občina, je organiziral kreditne zadruge na župnijski podlagi, ter jih je imenoval "ljudske banke" (caisse populaire). V poudarku občine, kjer se ljudje medsebojno poznajo ter važnosti osebnega značaja je sledil predvsem Raiffeisenovemu zgledu, vendar se je zavedal, da bi ne mogel uspeti, če bi uvedel tudi neomejeno jamstvo članov, zato ga je spremenil v omejenega.

Poudarjal pa je od vsega začetka važnost redne štednje in modre rabe tako denarja kot kredita. (Razmere, kakršne so bile kot tudi Desjardinsovo delovanje je popisal prof. Boyle v knjigi Poor man's prayer).

Uspehi prve kreditne zadruge niso ostali omejeni na Levis. Desjardins sam je vedel, da so podobne ustanove potrebne tudi po drugih župnijah. Ker je uživel zaslonbo številne duhovščine, so se sprva počasi, pozneje pa vedno hitreje širile kreditne zveze po župnijah v Quebecu.

Zamisel kreditnih zvez je potovala tudi s Francozi, ki so se selili iz Quebeca v Združene države. Desjardins je bil osebno udeležen pri prve ustanovitvi kreditne zadruge v ZDA, pri župniji St. Mary v Manchesteru (Mass.), v kateri so bili predvsem priseljeni iz Quebeca (1. 1909).

Medtem so se tudi drugi v ZDA zanimali za kreditne zadruge (nadzorniki bank Pierre Pay in trgovec Edward Fielne iz Bostona). Desjardins jim je pomagal sestaviti zakon (1909) za kreditne zadruge. Na povabilo guvernerja Fosa (Massachusetts).

NEKAJ ZNACILNOSTI "LJUDSKIH BANK"

"Ljudske banke" niso samo ustanove za štednjo in naje-manje posojil, marveč skušajo nuditi članom vse vrste finančnih služb. Štednje so manj v obliki delnic in več v obliki posebnih vlog. Za vsako delnico, ki znaša \$5, mora plačati član 10c, ki se vpišejo v jamstveni sklad. Po zakonu morajo porabiti vsaj 10% (po lastnih pravilih je odstotek dvignjen na 20% presežka) za jamstveni sklad. Pravila tudi določajo, da gre še nadaljnjih 10% presežka v posebni jamstveni sklad. Ti skladi se ne smejo nikdar razdeliti med člane — tudi ne v GIBANJE CAISSE POPULAIRE

"Ljudske banke" so temeljna organizacija, iz katere se je razvilo posebno zadrugo gibanje, ki sega tudi na druga področja.

Poedine enote so zvezane v okrožnih zvezah, ki jih je 10. Vzporedno z njimi obstojajo

sets) in Jaya je potoval po raznih krajih, predaval o kreditnih zvezah 22 skupinam ter pomagal ustanoviti sedem "ljudskih bank" v predelih, kjer je bilo mnogo Francozov (Worcester, Holyoke, Fitchburg, New Bedford, Lowell in Boston).

Ob Desjardinsovi smrti 1. 1920 so se "ljudske banke" že močno uveljavile. V angleško govoreči Kanadi je med tem obstajalo samo nekaj kreditnih zadrug, ki pa niso kazale nobenega znamenja, da bi hotele omogočiti ugodnosti kreditnih zadrug tudi drugim, ki so jih tudi močno potrebovali. "Ljudske banke" so bile v toliko meri del francosko-govoreče kulture, da angleško-govoreči del ni videl v njih sredstva, ki bi moglo olajšati življenje tudi mnogim med njimi. Celotno odprt človek kot je bil prvi ravnatelj Extension Departmenta Univerze sv. Frančiška Ksaverija v Antigonishu, dr. Moses Coady, ni videl v kreditnih zadrugah nič porabnega, čeprav je potoval v Quebec z izrecnim namenom, da bi študiral njihove "ljudske banke".

Oči mu je odprle šele Roy Bergengren, ki je posvetil svoje življenje širjenju kreditnih zvez, kakor so se izoblikovale v ZDA. Na priporočanje dr. Tompkinsa, vodilnega zagovornika vzgoje odraslih, je povabil dr. Coady Bergengrena na 1. "podezelsko in industrijsko" konferenco v Antigonish (1931).

Po tem govoru so bile kreditne zveze sprejete v t. zv. antigonishsko gibanje. Bergengren je pomagal sestaviti provincialni zakon za kreditne zveze v nova škotski, ki so ga pozneje kopirale vse ostale province (razen Quebeca, ki je že imel svojo zakonodajo za "ljudske banke") in tudi organizirati nekaj prvih kreditnih zvez v Novi Škotski. Od tedaj naprej so se začele kreditne zveze hitro množiti tudi v angleško govorečih predelih Kanade. Kljub temu, da je temeljna ideja v obeh ista, sta obe vrsti ločeno organizirani in se tudi v marsičem še danes ločita ne samo v Ontariju, ki je morda še najbolj pod vplivom značilnosti kreditnih zvez ZDA s poudarkom na industrijskih kreditnih zvezah, marve tudi na vzhodu in zapadu Kanade, kjer prevladujejo omčinske kreditne zveze.

Primeru, da bi se zadruga razšla. V tem primeru se morajo porabiti za kako obkolo-ristno stvar v kraju, kjer je zadruga delovala.

"Ljudske banke" so že zgodaj dajale tudi hipotekna posojila, ker so njihove delnice zelo stalna naložba (povprečno 15 let, dočič v kreditnih zvezah povprečno le 2 leti). Zgodaj so tudi uvedli možnosti za šolske otroke, da nalagajo svoje prihranke v šoli. Kolikor je na razpolago denarja, dajejo posojila tudi drugim zadrugam, občinam, šolam ter redovnim in cerkvenim korporacijam.

okrožne ali osrednje banke, ki nudijo možnosti finančne koordinacije med poednimi krajevnimi edinicami. Celotna zgradba je zaključena v kvebeški federaciji okrožnih zvez ki je bila ustanovljena 1. 1932 in predstavlja celotno gibanje. Po-

leg funkcij, ki jih opravljajo podobne zveze, izvaja federacija podobno kot revizijske zveze v Evropi nadzorstvo nad poslovanjem okrožnih in krajevnih edinic (drugod po Severni Ameriki opravlja to država s svojimi nadzorniki).

Kvebeško gibanje, ki ga je začel Desjardins s svojo "ljudsko banko", je razvilo celotno vrsto drugih služnosti in dejavnosti, ki so logično nadaljevanje njegove zamisli, da bodo privedle "ljudske banke" in druge njim priključene ustanove, blagodejno evolucijo deže.

Desjardinov predlog za zakonodajo je predvideval tudi zadrugo zavarovanje, vendar s predlogom ni uspel. Šele 1. 1943 je uspelo organizirati "zavarovalno družbo ljudskih bank" za vse vrste zavarovanja razen življenjskega. Življenjsko zavarovanje je dobilo pravno obliko 1. 1948. L. 1962 so kupili večino delnic v najstarejšem zavarovalnem podjetju v Quebecu "La Sauvegard" preko posebne družbe La Societe de gestion d'Aubigny Inc. Ta je bila tudi sredstvo, da so kupili še dve drugi družbi Quebec Trust company in General Security Insurance Company of Canada. Ker obstoječa zakonodaja ni dovoljevala direktne kontrole gibanju nad to družbo, so ustanovili 1. 1963 Zadrugo družbo Desjardins, ki izvaja sedaj kontrolo nad kupljenimi družbami v imenu gibanja.

L. 1963 so zgradili v Levisu tudi Institute Desjardins, prvi rezidencialni inštitut za vzgojo odraslih med francosko govorečimi v Kanadi. Poleg specialne knjižnice je to središče vzgojnega in izobraževalnega dela med kvebeškimi zadrugami. (Istočasno more nuditi prostora 88 udeležencem; zgradbe so urejene tako, da morejo uporabljati prostore istočasno tudi 3 manjše skupine, ne da bi motile druga drugo, čeprav bi imele različne programe).

Ker je postala zgradba gibanja z mnogimi posebnimi ustanovami zelo zapletena, so ustanovili 1. 1965 najprej začasni, 1. 1968 pa stalni koordinacijski odbor zadrugnega gibanja Desjardins, v katerem so

SODELOVANJE Z OSTALIMI VEJAMI ZADRUŽNISTVA

Kreditno zadrugništvo Desjardins je tesno povezano tudi z ostalimi panogami zadrugništva v Quebecu in opravlja zanje ne samo finančne posle, marveč jim nudi v veliki meri potrebni kapital (zlasti konsumnemu zadrugništva) v obliki cenenih posojil. Med vsemi zadrugnimi gibanji v Severni Ameriki je gotovo najboljše zamisli zadrugništva, kakor si ga je pri nas zamišljal Janez E. Krek.

ZADRUŽNISTVO V SVETU

Po nedavno objavljenih podatkih Revije mednarodnega zadrugništva (1. 67, št. 3—1974) ima Mednarodna zadruga

Vrsta zadrug	število
potrošne	66.218
kreditne	278.252
poljedelske	165.282
mešane	24.347
stavnje/stanovanjske	45.884
proizvajalane	38.959
ribiške	11.775

skupaj 630.717
Letni promet: 78.272.177.000

WE QUOTE

COLD WARRIOR

For months now, European Communists and Roman Catholic leaders alike have been awating with some trepidation the memoirs of Josef Cardinal Mindszenty, the best-known living martyr of the cold war. The Primate of Hungary was arrested in 1948 and spent 22 years in prison—first in the hands of his country's Communist regime, then in his refuge at the American Legation in Budapest. By 1971, his stubborn resistance to Communism had become an impediment to the Vatican's campaign for better relations with the governments of Eastern Europe, so Pope Paul VI ordered Mindszenty into exile in Austria and then stripped him of his title as head of the Hungarian church. Last week, the 82-year-old cardinal's "Memoirs", at last appeared (341 pages, Macmillan, \$10), containing precisely the diatribe against detente that had been expected.

Drawn from his own documents and recollections, Mindszenty's book offers a moving account of his years in Hungarian jails, complete with descriptions of how he was beaten with rubber truncheons and forced to stay awake. More important, it trumpets his conviction that he was betrayed by his church in its pursuit of detente. Mindszenty clearly believes that Pope Paul is soft on Communism. Although he avoids direct attacks on the Pontiff, he charges that the Vatican struck a deal with the Hungarian Government: in return for his removal and his silence, he suggests, the church received permission to appoint new Hungarian bishops and to resume religious education — promises that, Mindszenty feels, will never really be kept. "The history of Bolshevism", he writes, "shows that the church simply cannot make any conciliatory gesture in the expectation that the regime will in return abandon its persecution of religion".

Mindszenty is by no means alone in his suspicions. Since Pope John XXIII encouraged rapprochement a decade ago, the Vatican has re-established diplomatic ties with Yugoslavia, and in the past year Msgr. Agostino Casaroli, the Pope's foreign minister, has visited Czechoslovakia, Hungary and Poland in an attempt to negotiate a degree of religious freedom in those countries. But many of Casaroli's critics think he is altogether too trusting. Just last week, Julius Cardinal Döpfner of West Germany implied in a speech that on some points Rome's representatives should be "harder or more cautious in negotiating".

SUFFERING: Perhaps the most formidable opponent of detente still in office is Stefan Cardinal Wyszyński, Primate of Poland. With a population that is 89 per cent Catholic, Poland has been one of the prime targets of the Vatican's Ostpolitik, but Wyszyński remains staunchly opposed to accepting what he regards as token concessions by the Polish Government, including permission for religious instruction and the appointment of bishops. At last month's world Synod of Bishops in Rome, the 73-year-old cardinal denounced the Vatican's policy of detente so harshly that his words were withheld from the press. His sentiments, however, are no secret. "For the strength of the faith", Wyszyński declared early this year, "it is good if the Polish church continues to suffer".

Mindszenty, who now lives in a seminary in Vienna, told Newsweek last week that "conditions for the churches definitely have not improved in Eastern Europe". The position of Hungarian Catholicism, he added, is "like that of a seriously wounded bird in the claws of a hyena". Many opponents of detente agree, and point out that even if the Communist regimes grant the Vatican's main wish by permitting the appointment of new bishops to replace aging church leaders, they will insist upon leftist policies who support government policies. A Western diplomat specializing in Vatican-Communist affairs says the East European governments "want to avoid creating another Wyszyński". Even more the Communists and the Vatican itself want to head off the emergence of another Jozsef Mindszenty.

zastopane vse vrhunske organizacije. Njegov glavni namen je dosegati, da bodo vse organizacije složno delovale v duhu zadrugnih načel za dobrobit svojih članov in tako indirektno tudi za dobrobit deže.

Rudolf Čučej

Cardinal Mindszenty

• Politično zblíževanje med ZDA in SSSR se vidi tudi v poročanju radijske postaje Voice of America, katere prvotni namen je vključeval poleg poročila o življenju v ZDA ter o znanji politiki ZDA tudi "boj proti komunizmu". Število omejitvev, ki jih doživljajo poročevalci, se vedno večja. Po poročilu Time-a so bili zadnje čase žrtvovani naslednji programi: Serija 10 minutnih izveščkov iz knjige Solčenicina "Arhipelag Gulag"; serija o življenju mladih delavcev v SSSR in Vzhodni Evropi; poročilo (da so v Jugoslaviji počevali varnostne mere okrog Titove rezidence v Beogradu; poročilo, da utegnejo ZDA zopet obnoviti pošiljanje orožja Jugoslaviji. Postrojili so tudi navodilo iz 1. 1967, da morajo dobiti poročevalci predhodno dovoljenje prizadete ambasade ZDA za vsako poročilo, ki zadeva to državo.

• The Canada Press Club je izdal knjigo The Multicultural Press in Manitoba. Knjiga podaja zgodovino etničnega tiska v Manitobi, v prvem delu pa tudi zgodovino Casnikarskega kluba Kanade s člank W. Kirkonnella (Vloga etničnega tiska) ter J.B. Rudnyckega (Uradna dvojebičnost, večjezični tisk in jezikovni problem Kanade).

KAJ BI OB NOVM LETU 1975 MOGLI POVEDATI

Slovenci v svetu Slovincem v domovini

CIRIL A. ŽEBOT

Profesor gospodarskih ved
Georgetown University, Washington, D.C.

Uvodna pripomba: Ko sem minulo poletje bil na študijskem potovanju v Evropi, so se številne razgovori z zahodno-evropskimi preučevalci Jugoslavije in z uglednimi slovenskimi znanci redno končavali s temle vprašanjem: Kaj bi v tem razdobju velike negotovosti in zaskrbljenosti glede bodočnosti Jugoslavije in posebej Slovenije mogli Slovencem v domovini koristnega povedati iz svobodni slovenski izobraženci v svetu, ki so ohranili zavzetost za usodo "stare domovine", poznajo tako mednarodne tokove kot sodobne slovenske razmere in probleme, in razsodno poskušajo oboje pravilno povezati?

Vprašanje je bilo postavljeno tako, da bi odgovor nanj moral biti brez prizvoka kake vseznalosti ali videza, kot da gre za domišljavo poseganje v domače zadeve ljudi na slovenski zemlji. Skratka, sporočilo bi moralo biti koristno le, če bi vsebovalo analitično razmišljanje, ki bi s svojo globljo informativnostjo nudilo dobrohoten a odmaknjen prispevek k lastnemu razpravljanju neposredno prizadetih ljudi v Sloveniji ter bi vplivalo kot zaželen moralna opora pri nezbežnem bližnjem odločanju suverena slovenskega naroda na njegovi zemlji.

Iz teh razgovorov je že pred mojim povratkom v Ameriko nastal prvi osnutek takega razmišljanja. Na osnovi tega osnutka je od avgusta naprej sledilo nadalnje izmenjavanje misli in formulacij, v širokem spektru ugodnih slovenskih osebnosti na štirih kontinentih. Tako je dozorelo besedilo, ki v jedru tako blizu odraža skupne značilnosti sodobne slovenske misli v svobodnem svetu kot jih je moč doseči.

To ne-organizacijsko, ne-odborovsko in neformalno razmišljanje o bližnjih slovenskih dilemah objavljam v upanju, da bo doseglo Slovence, kjerkoli žive, posebno pa v Sloveniji, za katere usodo gre.)

Slovenci, živeči v svetu, se obračamo na rojake v domovini, da skupno razmislimo o usodi slovenskega naroda in Slovenije, s katero nas povezuje poreklo in za katere usodo ostajamo zavzeti.

Neposredni povod za to pismo je po eni strani negotovost svetovno-političnega položaja, posebno v Evropi, kajti vkljub prizadevanjem za mirno sožitje med obema jedrskima velesilama še vedno ostajajo temeljna nasprotstva. Po drugi strani pa nas zaskrbljuje ponovno zaostrojenje notranjopolitičnih napetosti v Jugoslaviji v času, ko se lahko kar čez noč pojavi praznina na njenem političnem vrhu.

Slovenski narod je po izgubi rane državne samostojnosti v Karantani živel vselej v okviru širših državnih tvorb: pod gospodstvom bavarskih vojvod, frankovskih kraljev, nemških in avstrijskih cesarjev; na severovzhodu pod Madžari in v Primorju pod Benečani; po letu 1918 pa ozemljsko okrnjen v državi Srbov, Hrvatov in Slovincem, ki jo je po drugi svetovni vojni nasledila "socialistična" Jugoslavija.

Prek krščanstva je slovenski narod kot prvi med slovanskimi ljudstvi bil vključen v novo se porajajoči evropski kulturni krog. V okviru državnih tvorb, v katerih je živel, je sodeloval pri graditvi porimske evropske omike, katere območje se je končavalo ob vratih Bizanca in pozneje ob mejah Turčije na Balkanu. Bil pa je tudi izpostavljen asimilacijskim prizadevanjem in pritiskom večjih sosednjih narodov, posebno v dobi evropskega nacionalizma in njegovih imperialističnih zlorab v 19. in 20. stoletju. Toda

slovenski narod, ki je privzel in sebi približeval moderne življenjske načine in navade srednjeevropske civilizacije, je v tem neenakem boju z nacionalističnimi pritiski z njemu lastno žilavostjo ohranil svojo narodno individualnost navkljub pomanjkanju lastne državnosti. Ob razpadu habsburške monarhije je 29. oktobra 1918 oklical svojo svobodo in dva dni zatem postavil lastno narodno vladno ter tako izjavil in uveljavil svojo suverenost kot naravno pravico vsakega naroda, ki ima lastno politično zavest in voljo.

Povezava s Srbi in Hrvati v skupno državo, ki je temu zgodovinskemu trenutku sledila, je bila improvizirana kot da bi šlo le za razširjeno Srbijo; to je sopovzročilo, da je bila od Slovenije odtrgana na zahodu in severu cela tretjina narodnega ozemlja. Nova država ni temeljila na zavesti kulturne skupnosti in političnega sožitja na dogovorjenih osnovah enakopravnega sodelovanja, temveč je krhko slonela predvsem na starem strahu in odporu do nekdanjih vladajočih nemških Avstrijcev in Madžarov, ki so si bili leta 1867. razdelili oblast nad ostalimi narodi habsburške monarhije. Nedorečeno "zedinjenje" v okoliščinah leta 1918 ni moglo premostiti zgodovinskih razlik med posameznimi sestavnimi "deli rodnega naroda". Država je od vsega početka tavalala od krize do krize, od v bistvu oktroirane centralistične vidovdanske ustave leta 1921 prek dvorsko-vojaškega puča leta 1929, umora kralja Aleksandra leta 1934 do srbsko-hrvatskega "sporazuma" leta 1939 in marčnega puča leta 1941; v drugi svetovni vojni se je sesula kot kaka koliba postavljena na pesek minulih političnih okoliščin.

Iz vojne, okupacije in revolucije je leta 1945 nastala nova državna tvorba, ki si je privzela predvojno (šestojanuarsko) ime, državno ureditev pa prevzela od Sovjetske zveze. Kakor v Sovjetski zvezi je bila tudi v Jugoslaviji izvedena formalna federalizacija, nastalo je šest republik, od katerih je ena bila Slovenija. Ta federalizacija pa je v bistvu ostala na papirju, kajti edina nosilka politične volje in moči ter oblikovalka družbenih okvirov in pogojev je bila komunistična partija, v kateri je takrat odločalo — in sedaj ponovno odloča — načelo "demokratskega centralizma". Ta stranka ni trpela — in tudi danes ne trpi — poleg sebe nobenega drugega samostojnega političnega dejavnika.

Tudi ta nova Jugoslavija, ki sama sebe naziva socialistično, ni zmogla ustvariti zavesti skupnosti in solidarnosti med narodi in narodnostmi, ki žive v državi. Stara nasprotja so oživila, pojavila pa so se še nova in to v obsegu in izrazitosti, ki presegata predvojne razmere. Medtem, ko so se pred vojno notranja nasprotja izražala v okviru pluralizma političnih strank, ki so v bistvu temeljile na narodnostnih osnovah, so se po vojni, ko je ta pluralizem bil pregažen, preselila v vladajočo komunistično partijo. Stri zaporedne ustave poleg več delnih ustavnih sprememb v treh desetletjih so zgovorno dokaz, da ta država ni notranje konsolidirana. Ta skrb vzbujajoči razvoji seveda ni mogel ostati prikrit zunanjemu svetu, bil je opažen v državnih pisarnah, vključen v mednarodno-politične akcije in celo v vojaške načrte. Pozorno ga zasleduje tudi mednarodni tisk, čigar uvoz v Jugoslavijo je prav zato pogosto prepovedan.

Namen tega pisma ni podajati podrobno kritično analizo tridesetletne vladavine komunistične stranke v Jugoslaviji in Sloveniji. Sedaj nam gre za nekaj drugega, važnejšega. Vkljub reakcionarni zaobrnitvi partijskega režima decembra 1971 stopa generacija, ki je po vojni oblikovala oz. nadzirala družbeno dogajanje v Sloveniji, polagoma a neizbežno v ozadje. Na vseh življenjskih področjih, tudi na politični ravni, jo nadomeščajo novi rodovi, ki podedujejo probleme, ki jih vojna in revolucijska generacija ni mogla ali ni znala rešiti. Teh novih rodov ne označuje vez skupnosti, porojena v borbi za oblast, jih pa tudi ne obtežuje breme dolgo anahroničnega, iracionalnega sovraštva do nekdanjih nasprotnikov in sploh do ljudi, ki po svoje mislijo.

V svetovnem merilu temelji mir na še vedno občutljivem ravnotežju jedrskih velesil. Poleg tega ta mir vedno znova motijo regionalni konflikti. Doslej se je posrečilo omejiti ali odstraniti lokalna ognjišča teh sporov. Ker pa osnovno razmerje med obema jedrskima velesilama vključuje doslej us-

grizenost, ki gre večkrat v skrajnosti. Ne poznamo razgovora in dialoga, živahnosti in fleksibilnosti v iskanju politične stvarnosti in ta ko ta politična dogmatičnost kot rak rana razkraja in trga tako osebnosti kot skupinske razgovore. V tej razbitosti iščemo rešitve drugod, izven sebe, odkoder pomoč nikoli prišla ne bo. In čudim se,

da so celo inteligentni ljudje po vseh doživetjih doma in zunaj ostali na tej primitivni navni: Mi in nihče drugi! Za Slovence kot narod ostane le ena pot: v živi skupnosti graditi svoj dom, nihče drug nam te hiše ne bo sezidal!

Z lastnimi življenjskimi močmi in trmasto voljo je v zgodovini obstal in se vključil kot enakovreden člen v evropski kulturni krog. Sedaj pa mora nastopiti tudi kot suveren narod v modernem času. Najti mora tudi svoj politični odnos do občestva narodov. Pri tem bo moral odvreči marsikateri balast preteklosti, otresti se občutka "majhnosti" saj so v vseh delih sveta suvereni narodi, ki so številčno in ozemljsko manjši od Slovincem, poleg tega pa ima Slovenija skoraj edinstvene dopolnilne prednosti — odreči se miselnosti "dnevnih sovražnikov" in se zanašati bolj nase kot na druge — skratka uravnati svoje odnose do drugih narodov realistično, na temelju obstoječih interesov in možnosti. Slovence manjšine izven Slovenije, kateri ohranitev je zadeva vseh Slovincem, naj ne bodo ovira temveč naj postanejo most za ustvaritev novih in zanesljivih odnošajev do sosedov.

Ta novi korak v vgodovini slovenskega naroda bo morala napraviti generacija, ki sedaj prevzema odgovornost za usodo naroda. Storit pa ga bo mogla le, ako se bo zavestno odresla hipotek preteklosti in urenila učinkovito sodelovanje vseh slovenskih narodnih sil. To spoznanje bo moralo biti stvarno in pravočasno. Zgodovinski premiki ne čakajo nepraviljenosti.

Podobno kot zunanji svet se tudi Slovenci ne morejo več izogibati prvemu vprašanju, kakšna bo usoda narodov Jugoslavije po političnem odhodu že skoraj 83-letnega državnega poglavarja in partijskega šefa Josipa Broza Tita. Slovenci doma morajo o tem temeljito a naglo razmisliti. Slovenci v svetu, kjer se lahko neovirano izražamo, pa moramo tudi o tem sedaj najbolj perečam in nič več kočljivem vprašanju odkrito spregovoriti, ker ta sedanja nejasnost povzroča občutek nevarnosti, kakor naraščajo negotove okoliščine. Teh pa je spriču notranjih različnosti in nesoglasnosti v današnji Jugoslaviji mnogo ne le med narodi temveč tudi v republikah in v vladajoči partiji, posebno po udaru v Karadjordjevem 1. decembra 1971.

Udarni režim partijske "stare garde" je po Karadjordjevem izločil tedanja bolj sproščena in daljnovidnejša republiška vodstva, znova uvedel neposredno oblast zoženega partijskega vrha v Beogradu in s tem zaostрил različnosti in nasprotstva, ki naj bi jih po ustavnih spremembah junija 1971 začeli sporazumno reševati. V tem ponovnem nasilnem okviru so se poleg stopnjevanja političnih napetosti tudi poslabšale nakopičene socialne in gospodarske težave — nenadomestljivo propadanje družinskih kmetij, množično izseljevanje in zaskrbljujoči problemi povratništva spriču visoke domače brezposelnosti, zmali-

čena gospodarska in socialna struktura, verižno neplačanje dolgov in najvišja stopnja inflacije v Evropi. Obstaja resna nevarnost, da bi Titov odhod ta dogajanja prehitel in presenetil sedanji centralistični režim. Negotovost, ki je povezana z možnostjo Titovega skorajšnjega ali celo nenadnega odhoda, je še večja, ker si je njegova tridesetletna osebna vladavina privzela videz nekakšne žive legende predvsem zaradi izredne začetne pomoči v Zahodu, najprej v sklopu zavezniške vojne strategije in diplomacije, po vojni pa kot prispevek k zavarovanju Evrope pred novim sovjetskim imperializmom. Te časovno pogojene in posebej ne "legendarnosti" ne more od Tita podedovati noben osebni naslednik — ne Srb, ne Hrvat, pa tudi ne kak prilagodljivejši "beograjski Slovenec". Tita lahko nasledil le tak ali drugačen neosebni režim, ki bo — brez njega — moral stati na lastni učinkovitosti ali pa bo padel pod težo lastne neuspešnosti.

Ena rešilna možnost bi bil nagel resnični sporazum med narodi in republikami. Tak sporazum si je moč zamisliti le na osnovah suverene enakopravnosti, kot se je bila začela razvijati v petletnem razdobju med padcem Aleksandra Rankovića julija 1966 in prvo resnejšo ustavno spremembo junija 1971. Z ozirom na globine in razsežnost različnosti in nasprotij med narodi in republikami bi karkoli manj kot tak prostovoljni sporazum med enakopravno suverenimi pomenil nadaljevanje centralističnega nasilja. Po Titovem odhodu bi se tak zadržalni režim moral vse bolj stopnjevati, ker bi manjkala teža Titovega osebnega vpliva. Naraščajoče nasilje pa bi povzročilo tako zaostrovanje odnosov, da ga brez Titove oblaovalne avtoritete ne bi bilo mogoče dolgo obdržati. Nadaljevanje sedanjega udarnega režima po Titovem odhodu bi zato postalo le kratkotrajni prehod — ali k resničnemu sporazumu o prostovoljnem, jasno opredeljenem in učinkovito zavarovanem sodelovanju ali pa v medsebojno obračunavanje. Ponovno obračunavanje bi zaradi nakopičenih nasprotij in starih sovraštav — ne le med Srbi in njim sosednimi Hrvati, Albanci, Bosanskimi Muslimani in Makedonci, temveč tudi znotraj posameznih narodov — lahko razplamtelo v širše konfrontacije in odkrite spopade, ki bi mogli ohromiti ali razkrojiti državne vezi.

V tem času, ko so se odnosi med jedrskima velesilama polagoma začeli izboljševati, ni verjetno, da bi sovjetsko vodstvo podvzelo tak vojaški vpad

in zasedbo proti narodom Jugoslavije, kot ga je proti Čehom in Slovakom leta 1968. To pa nikakor ne pomeni, da ne bi Moskva v Beogradu na razne načine poskušala posredno podpreti centralistične sile — ali pa zanetiti medsebojna nasprotstva v "vročem pasu" v Bosni in okoli nje, kjer se sovražno prerivajo Srbi, Hrvati, Muslimani, Makedonci in Albanci — ali celo obje hkrati — vse z istim namenom, da odstrani ostanke "heretičnega" samoupravljanja in republiških avtonomij ter tako poveča svoj pritisk in razširi svoj vpliv ob Jadranu in Egeju. Ta pregled dogajanj, ki so možna ali verjetna v zvezi s političnim odhodom Tita, vodi k dokaj jasnemu zaključku. Osnovni interesi slovenske varnosti in bodočnosti narekujejo Slovincem, da si zrelo prizadevajo za pravočasen sporazum o prostovoljnem sodelovanju med narodi in republikami. Republiški prvaki, ki jih je udarni režim izločil, kot Stane Kavčič v Sloveniji, Savka Dabčević na Hrvaškem, Marko Nikežić v Srbiji in Krste Crvenkovski v Makedoniji, ter njihovi prijatelji in sodelavci bi morali še enkrat apelirati na predsednika Tita in svoje narode za obnovitev suverena sporazumevanja, kakršno je omogočilo konfederalno preureditev junija 1971. Ponudili naj bi svojo pomoč za ohranitev mirnih odnosov med sosedskimi narodi v kritičnem razdobju prehoda tudi v primeru, če se ne bi mogli sporazumeti za prostovoljno sodelovanje. Za vse bo boljši miren razhod kot pa krvavo obračunavanje z nedoglednimi posledicami.

Če bi Titovemu odhodu sledilo medsebojno obračunavanje ali miren razhod med Srbi in Hrvati, bodo Slovenci morali zavarovati svoj mir in neodvisnost z neomahljivim uveljavljanjem svoje državne suverenosti na ozemlju slovenske republike. Ta naravna pravica in ustavna prerogativa bi v takih okoliščinah za Slovenijo postala njena zgodovinska dolžnost. Za njeno izpolnitev bo potrebno, da jo vse slovenske narodne sile pravočasno spoznajo in temu spoznanju primerno enotno ravna.

Slovenci v svetu smo različnih političnih naziranj, vsi smo pa pristaši političnega pluralizma v okvirih resnične demokracije. Kadar gre za osnovna vprašanja usode slovenskega naroda, smo pripravljeni za skupno spoznavanje in ravnanje. Naše odločno odklanjanje enopartijske vladavine nam ne veže rok, ko gre za usodo naroda. V svetu bomo v še večji meri kot doslej glasniki te skupne zavesti in volje slovenskega naroda.

PODJETJE
EUROPEAN NATURAL PRODUCTS
51 Devondale Ave. Willowdale, Ont. — Telef. 221-6166
(blizu Bathurst & Finch)

vam prinaša iz Evrope naravna in važna HRANILNA DOPOLNILA in ZDRAVILA: CVETLIČNI PRAH, MATIČNO MLEČKO (ROYAL JELLY), NARAVNA ZDRAVILA za razne bolezni, kot so revmatizem, išias, rinitis, sinusitis, hay-fever, ledvične, jetrne in žolčne ter želodčne bolezni itd. — Rastlinske čaje — Tonika — "Extrakte: ginsenga, omela, glagla itd. SEDISPORAL za pomirjenje živcev iz baldrijana kava-kava, vit. L itd. MALTOFERROCHIN (železo vino) — in mnogo drugega. GOVORIMO SLOVENSKI. Pišite nam za cenik in prospekte.

naš znani sodelavec pri slovenskem državnem gibanju in nekdanji član konzorcija SD Chigagu, prvemu uredniku SD g.

Mirku Geratiču. Naj bi se ob njem zamislili vsi oni, ki še danes vstrajajo na stališču: Sagemo ni in nihče drugi.

Še k srebrnemu jubileju SD

"Srebrni jubilej našega lista "Slovenske Država" ni šel preko mene: zelo sem bil te številke vesel, ker vzdržala se je ta misel, ta želja in ta ideal po Slovincih v Kanadi. Morda Vam danes ni več tako hudo kot tedaj ko smo pošiljali Slov. Dravo v Kanado. Iskreno če-

stitam Vam kot prvemu uredniku, da ste prišli junaško na dan z Državo, in prav tako čestitam g. Vladimiru Mauko, tu, ki z junaško silo potiska ta voz iz leta v leto po hribu navzgor. "Ne vem, kako drugi gledate ob tej priliki nazaj in naprej. Nikoli še v zgodovini tega

naroda ni toliko Slovincem živelo v tujini, razkropljenih po vseh kontinentih, vendar ostali smo idejno razkropljeni, razdeljeni, brez kake močne osrednje točke, ki bi nas vse zedinjevala. To je šibka stran tega naroda: ni v nas političnega dinamizma, vse je statično; ni narodnostne močne ideje in povezanosti, pač pa je živa strankarska za-

grizenost, ki gre večkrat v skrajnosti. Ne poznamo razgovora in dialoga, živahnosti in fleksibilnosti v iskanju politične stvarnosti in ta ko ta politična dogmatičnost kot rak rana razkraja in trga tako osebnosti kot skupinske razgovore. V tej razbitosti iščemo rešitve drugod, izven sebe, odkoder pomoč nikoli prišla ne bo. In čudim se,

da so celo inteligentni ljudje po vseh doživetjih doma in zunaj ostali na tej primitivni navni: Mi in nihče drugi! Za Slovence kot narod ostane le ena pot: v živi skupnosti graditi svoj dom, nihče drug nam te hiše ne bo sezidal!

Dr. K.L.
PS. To pismo ob enem z božičnimi čestitkami je poslal

WE QUOTE: World War II's 'Last Secret'

Peter Worthington: The Toronto Sun, Tuesday, Dec. 10, 1974

On page 85 of The Gulag Archipelago, Aleksander Solzhenitsyn writes: "It is surprising that in the West, where political secrets cannot be kept long... the secret of this particular act of betrayal has been very well and carefully kept by the British and American governments. This is truly the last secret, or one of the last, of the Second World War."

Solzhenitsyn was referring to the forced repatriation of millions of Russians, Yugoslavs, Cossacks, from 1944 to 1947 back to Communist control. Before the infamous Yalta agreement sold out East Europe to Stalin, it was going on. It continued into 1947, even after Churchill's famous "Iron Curtain" speech at Fulton, Missouri.

The West wanted to show its goodwill to Stalin by delivering live bodies to his mercies.

The irony of the forced repatriation of war prisoners, refugees, emigres, men, women, children, is that while it is still an official secret to those born in America and Britain, its horror is well-known among Soviet peoples and those who escaped to the West. Among the most horrifying accounts are those told by the Cossacks, who'd fought against the Reds in the 1920 Civil war, left the USSR, and fought again in World War II. They were not, and had never been, Soviet citizens.

The truth is gradually emerging about the "betrayal". Recently a book titled Operation Keelhaul by Julius Epstein detailed the story. An even more documented book has now been published: The Last Secret by Nicholas Bethell (Andre Deutsch \$12.95).

I first learned of forced repatriation while living in Moscow and encountering citizens who were bitter about the fate of Gen. Andre Vlasov, who led a one-million man Russian Liberation Army comprised of Red Army troops taken prisoners by Germans. Instead of being a synonym of treachery, Vlasov was (is) regarded by many Russians as a courageous man who sought to free his country from Stalin and Communism. Most of his followers were handed over to the Soviets by the Allies.

Solzhenitsyn remarks in Gulag that the only soldier in the world who could not surrender was a soldier of the Red Army. He wondered why, in the capitalistic England, only one traitor was found in World War II — Lord Haw-Haw — while in the Socialist army of Russia there were millions of "traitors".

I wrote about forced repatriation in the old Tely in 1968, and subsequently received abundant confirmation from not only victims of it, but allied soldiers. One, former Major H. E. MacFarlane of Toronto, was attached to British forces and refused to obey the order to forcibly turn people over to the Soviets and certain death.

It's popular to blame forced repatriation on the Yalta agreement of Churchill, Roosevelt, Stalin. This is partially unfair, for while it's true that the "spirit" of the agreement was "forced" repatriation, the precise terms of it make no mention of "force". That loophole was an escape hatch. But America and Britain stuck to the "spirit" for fear of offending the USSR. Among the details revealed in Bethell's book:

- * The two great British betrayals of World War II were giving Poland to the USSR, and returning anti-Soviet Russians and emigres to Stalin.
- * One of the few writers who protested this second betrayal was George Orwell, the relentless anti-totalitarian socialist, who was vilified for revealing the truth.
- * British soldiers, hardened by years of war, were on the verge of mutiny after delivering Cossacks to the Reds.
- * On occasion British troops, waded into masses of praying men, women, children, and used rifle butts, pick handles and bayonets to herd them onto railway cars for transportation to the Soviets.
- * Eyewitnesses tell such tales as a father shooting his four children, his wife and then himself rather than return them to Soviet mercies.
- * One mother threw her children individually into a surging river to drown and then leapt to death herself.
- * Other prisoners leapt from bridges.
- * Cossacks mercy-killed one another. It was easier to cut a friend's throat than to cut your own.
- * It was found that British units had to be rotated after a couple of days of such odious duty, else troops such as the Argyll and Sutherland Highlanders would rebel against the policy.
- * As the policy continued, more and more the British soldiers began bending rules, permitting — even encouraging — prisoners to escape. One of the reasons why the West is filled with survivors of the Great Betrayal is precisely because soldiers had more moral courage and sense of justice than the political leaders and generals. The greater the rank — the less the humanity.
- * The member of the British cabinet most responsible for forced repatriation was Anthony Eden who, in the face of Churchill's initial reluctance, "pushed the policy through cabinet". In a cabinet paper Eden noted: "We shall be sending some of them to their death. When questioned years later, he said he couldn't recall details of forced repatriation."
- * Rioting broke out among victims — not to escape, but to force the Americans and British troops to shoot them. As Bethell writes, they "had come to the conclusion that delivery into the hands of the Soviet authorities was a fate worse than death."
- * Churchill never mentioned the policy in his history of the war. Eisenhower avoided it in his memoirs. It's as if a sense of shame motivated silence and ignored history. Surely the only way to ensure such deeds don't happen again is to acknowledge that they once happened. Sadly, there's little indication that things have changed much. Sacrifices of principle — betrayals if necessary — are now done in the name of "detente" to show the Soviets we are sincere about wanting peace not war. As usual, the other side is never required to prove its goodwill. The "spirit" of Yalta lives on.

UREDNIKOVA RAZMISLIJANJA OB VSTOPU V 1975.

Spet se je leto zasukalo! Vemo, kaj smo doživeli v 1974, — ugrabimo kaj nam prinaša 1975. Vsi pravijo — in obljublajo — le-težave, težkoče, sitnosti in podobno. Vemo le eno! 1975. je sveto leto in pri združenih narodih je posevečeno ženam. Upajmo, da jim prinese na vseh področjih, ki jim pripada — uspehov podvigov, pripoznanj! V tem pogledu berite naš uvodnik v zadnji številki — o božični misli.

Uprava želi poravnana naročnine in darov v tiskovni sklad, — urednik pa se ponovno obrača na vse sodelovalce, dopisnike in pisce, da mu zvesto stoji ob strani, skozi vse 1975, — kakor tudi se zahvaljuje za sodelovanje v preteklem letu. Le tako bomo vsi služili slovenski ideji in poslanstvu, ki ga list zastopa. Istočasno pa ohranjamo tudi materino besedo,

bodočnim rodovom v tujini.

Hvalevredni so nastopi vseh, ki store svojo narodno dolžnost, in ne iščejo v svojih dejanjih svojih lastnih osebnih koristi, grajamo pa lahko ono in one, ki stoji ob strani, — češ, čas se ni prišel! Pravim in kličem pa vam, — da je naša ura že čez enajsto in pol prilezla... in da teče... in nič ne reče... "zato", — "kar more, to mož je storiti dolžan!"

Istočasno prosimo vse naročnike in bralce, da oprostite tiskovnim napakam, (stavci, lomilci in tiskarji so Finci, ki jim je naš jezik čisto odmaknjen), saj včasih popravek ene same, rodi nove, eno, dve, ali celo več! Uredniški odbor je tudi odločil, ker vsi sodelavci in delavci delajo brezplačno, da v bodoče ne bo mogoče več "na veliko" popravljati slovnične in stilistične napake in je odločil, da bodo taki dopisi vrnjeni, ali pa ne bodo objavljeni ker po-

... Slovenski gledališki igralec Vladimir Skrbinski je obhajal 50 letnico gledališkega udejstvovanja z vlogo Jaga v Othellu v ljubljanskem Mestnem gledališču.

Strokovnjaki so mnenja, da potratijo prebivalci Severne Amerike 25% hrane, ki jo kupijo, 25% pa gre v debelost, ki je škodljiva zdravju.

pravljanje in prepotrebno dopisovanje in prepisovanje vzame prostovoljnemu sodelavcu preveč časa. Če pa se jim bo zdelo umestno, bomo objavili članek ali dopis s vsemi "uradnimi" napakami. Ta slednja odločitev bo v gotovih slučajih verjetno rodila pri gotovih dopisnikih izboljšanje v pisavi materinščine! — Saj še nismo tako dolgo z doma, gospodje...! Hlače pa tudi nismo zamanj trkali po šolskih klopeh! Vsem, še nekrat uspešno in zadovoljno ter srečo leto 1975! Vaš urednik

Kanadski zunanji minister Allan J. MacEachen je sporočil javnosti, da je kanadska vlada določila podporo v znesku 51.4 milijuna dolarjev kot izpolnitev svoje obljube na nedavni svetovni konferenci za prehrano v Rimu, kjer je obljubila 50 milijonov dolarjev kot kanadski prispevek za nujne potrebe. Podpora bo razdeljena: Sahelske pokrajine Afrike 15.5 milijona, Tanzanija 5 milijonov, Etiopija 3.5 milijona, Bangladeš 5 milijonov (dodatno še 20 milijonov kot posebna podpora za hrano in za prevoz), Pakistan 9.4 milijona in Sri Lanka 1 milijon dolarjev. Hranila v vrednosti 12 milijonov dolarjev še niso bila dodeljena posrednim državam. Bangladeš je dobil leta 1974 od Kanade podpore v celotnem znesku 60 milijonov dolarjev.

Kreditne zveze v Kanadi so dale v prodajo poseben hranilnik, ki ima na eni strani znak

75 letnice obstoja hranilnic in posojilnic v Kanadi, na drugi strani pa nekatere važnejše letnice iz zgodovine kreditnega zadrugništva.

Svedska bo povečala zaposlitvene možnosti ne z gradnjo nove industrije, marveč s povečanjem družbenih služnosti. V novem predračunu je določenih kakih 22 milijonov dolarjev, ki so namenjeni zaposlitvi kakih 700 oseb. Njih delo bo, da bodo nudili pomoč bolnim, starejšim in osebam, ki so priklenjene na posteljo ter opravljali zanje vsakodnevne hišne opravke.

Rochdale Institute v New Yorku bo podelil svojo nagrado za odlične služnosti v zadrugništvu dr. Aleksandru Laidlawu, znanemu zadrugniku v Kanadi, ki je trenutno svetovalec pri Central Mortgage and Housing Corporation v Ottawi za stavbno zadrugništvo.

'Večkulturnost je stalna politika vlade'

NARODNI FILMSKI ODBOR SODELUJE V VEČKULTURNEM NAČRTU.

Kanadski Narodni filmski odbor, ki odgovarja zato, da poznajo Kanado po vsem svetu, je vedno dostavljal filme v mnogih jezikih drugim državam.

Seznam Narodnega filmskega odbora vključuje filme o mnogih narodno-kulturnih skupinah, ki so bili napravljeni v času redne produkcije. Najrazličnejša obveščevalna snov za šolske razrede o zgodovini, ki je bila pripravljena za

osnovne in srednje šole, se večkrat dotakne tudi večkulturnega značaja Kanade.

Natančneje, Narodni filmski odbor sodeluje v večkulturnem načrtu s svojo izdelavo novih filmov, v prestavi istih, ali sinhronizacij filmov iz angleščine in francoščine v druge jezike ter v njihovem propagiranju in razpošiljanju.

RAZISKOVANJE

Stanje Narodnega filmskega odbora v večkulturnem načrtu je rezultat raziskovanja, ki ga je napravil uslužnostni oddelek knjižnice, za ocenitev zanimanja za filmski tekst v drugih jezikih, poleg angleškega in francoskega. Cilj tega raziskovanja je bil ugotoviti katere narodnostno-kulturne skupine se zanimajo dobiti filme v govornih prednikih, in kakšni filmi bi bili najbolj potrebni in prikladni. Člani mnogih različnih kulturnih skupin so sodelovali pri tej studiji.

NAČRTI

Posledica tega raziskovanja je, da je sedaj Narodni filmski odbor angažiran z izvedbo novih filmov in najrazličnejših obveščevalnih snovi o zgodovini, kulturi

in življenjskem načinu narodnostno-kulturnih skupin v Kanadi. Dodatno pripravlja Narodni filmski odbor 1500 odtisov in več kot 100 različnih filmskih izbranih naslovov kot posledica tega raziskovalnega načrta. Te filme sedaj nudijo kanadčanom v osemih različnih jezikih. Vsi bodo na razpolago brezplačno. Upamo, da bodo ti filmi, ki so sedaj na razpolago v različnih jezikih, se obnesli ne samo kot razvedrilni, ampak tudi poučni in informacijski. Za nadaljne informacije o filmi, ki so na razpolago in pod kakimi pogoji, naj se tisti, ki se za nje zanimajo, skupine in posamezniki, obrnejo na najbližji National Film Board office, ali pa odpošljite ta kupon na:

John Munro
Minister Responsible
for Multiculturalism

John Munro
Ministre chargé
du Multiculturalisme

National
Film Board,
Multiculturalism
Program,
P.O. Box 6100,
Montreal,
Quebec
H3C 3H5

Prosimo, označite
jezik v katerem želite dobiti

informacije:.....
Če materialni na razpolago v tem
jeziku, prosimo zaznamujte ali ga želite
ali angleščini:
ali francoščini:

Ime:

Naslov:

Mesto ali kraj:

Provincia: Poštna oznaka:

Telefon: okrožna oznaka: (.....)

lism
Multiculturalisme
MULTICULTURALISM